

Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

VIII. MEZINÁRODNÍ KONGRES ZEMĚDĚLSKÝCH MUZEÍ (CIMA 8)

Ve dnech 7.—11. září 1987 uspořádala Mezinárodní organizace zemědělských muzeí (AIMA) při ICOM v Budapešti VIII. Mezinárodní kongres zemědělských muzeí.

Není bez zajímavosti, že tato mezinárodní organizace byla založena právě v Československu v roce 1966. I. Mezinárodní kongres zemědělských muzeí se konal v Liblicích. Od té doby se uskutečnily kongresy zemědělských muzeí v různých evropských zemích: II. — Stuttgart-Hohenheim (NSR) 1969, III. — Budapešť (MLR) 1971, IV. — Reading (GB) 1976, V. — Neubrandenburg (NDR) 1978, VI. — Julita (Švédsko) 1981, VII. Riquier (Fr) 1984.

Kongresy se zabývají tematikou sociologickou, historickou a muzeologickou. Dlouholetá organizovaná mezinárodní spolupráce tak přispívá k prohloubení znalostí těchto vědních disciplín a ke zkvalitnění činnosti zemědělských muzeí.

Jednání kongresu probíhalo v plénu i v sekcích v Zemědělském muzeu v Budapešti, založeném právě před devadesáti lety (kongres byl uspořádán právě zde k tomuto výročí). Součástí kongresu byly také tematické exkurze.

Hlavní téma kongresu: Zemědělská žena, její činnost, postavení a ztvárnění v zemědělských muzeích bylo rozpracováno v pěti sekcích:

I. sekce — Postavení ženy v zemědělství v průběhu dějin

II. sekce — Postavení ženy v zemědělství v letech 1850—1950; úloha ženy v zemědělství v souvislosti se zánikem tradičních forem hospodaření

III. sekce — Postavení ženy v zemědělství cca od roku 1950 až do současnosti — v socialistických státech, v kapitalistických státech i v rozvojových zemích

IV. sekce — Domácnost, hospodaření, výchova, školství, folklor v dějinách i v současnosti

V. sekce — Muzeální ztvárnění práce a role ženy v zemědělství

Kongresu se zúčastnilo celkem 114 delegátů z dvaceti států. Mezi nimi byly zastoupeny všechny evropské socialistické státy (z Československa 6 delegátů), většina evropských kapitalistických států, z mimoevropských USA, Mexiko, Kanada, Indie a Japonsko. Setkali se zde pracovníci muzeí, zejména zemědělských a etnografických, vysokých škol i četných výzkumných ústavů zaměřených sociologického, historického, etnografického i ekonomického. Celkem bylo předneseno 59 referátů, které budou uveřejněny ve sborníku Acta museorum agriculturae. Tento sborník je vydáván v Československu a redigován Zemědělským muzeem ÚVTIZ.

V popředí našeho zájmu se ocitá problematika sociologická, soustředěná zejména ve třetí, čtvrté i páté sekci. Byla analyzována úloha ženy v pracovním procesu v zemědělství na různém vývojovém stupni, v jednotlivých společenských formacích, v odlišných přírodních a ekonomických podmínkách a její proměny v dělbě práce, ve zvyšování kvalifikace, v organizační struktuře způsobené rozvojem zemědělské vědy, rozvojem mechanizace i společenskými proměnami.

Zvláštní pozornost si zaslouží rozsáhlá francouzská dotazníková akce z let 1978—1979, která podchycuje 2450 zemědělských rodin v šesti krajích, u kterých provádí analýzu pracovního času a sleduje dělbu práce mezi mužem a ženou. Ve druhé francouzské dotazníkové akci se vyjadřovaly ženy pracující v živočišné výrobě ke své práci a pracovnímu prostředí.

Neméně zajímavá je činnost sezónních zemědělských dělnic, které často musí odjíždět daleko za prací, a práce a sociální postavení lesních dělnic ve světovém srovnání.

Druhým zájmovým okruhem, na který se soustřeďují sociologové a etnografové i historici, je problematika životního způsobu zemědělských rodin — úloha ženy matky a hospodyně. Na tuto sféru byla za-

měřena řada referátů ve IV. sekci. Referáty se týkaly postavení zemědělské ženy jako vychovatelky nastupující generace a uchovatelky tradic, jejího pracovního prostředí v domácnosti a vybavení domácnosti. S místními životními zvyklostmi je spojována i folkloristická tematika.

Zvláštní pozornost byla věnována československému hospodyňskému školství z let 1887—1951, které vychovávalo zemědělskou ženu jako organizátorku živočišné výroby v zemědělském závodě a současně ji zdokonalovalo ve vedení domácnosti a usilovalo tak o zlepšení životní úrovně zemědělského obyvatelstva. Lze ho považovat za vzorové i pro jiné státy s uzpůsobením podle jejich společenských podmínek.

Na přednesené referáty vhodně navazovaly exkurze, které seznamovaly účastníky kongresu se specifickými rysy maďarského zemědělství včetně životního způsobu zemědělců — Kiskunság, Nemzeti park, Szentendre a Gödöllő, kde se nachází vývojově pojatá expozice zemědělských strojů.

PhDr. ing. Jaroslava Honcová, CSc., VÚEZVž Praha